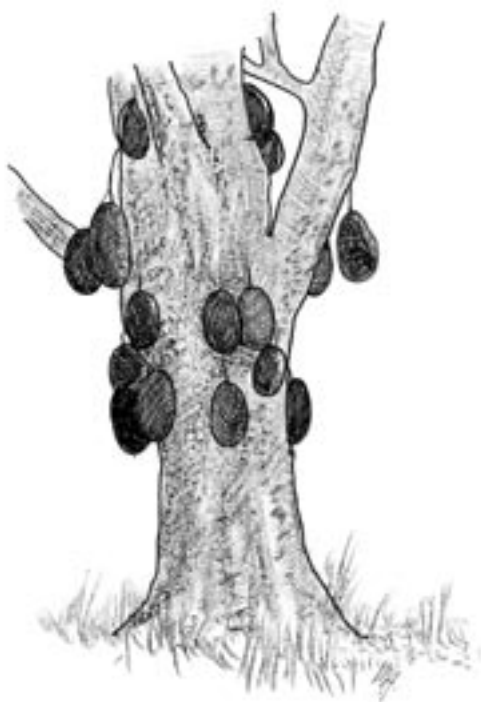

ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁŘSKÁ ŠKOLA

Kč 15,-

9 květen
2003–4
66. ročník

**Chlebovník celolistý/Chlebovník celolistý
(*Artocarpus integrifolia*)**

Tropický strom čeledi morušovitých pochází z Indie. Pěstuje se pro obrovské, až 12 kg těžké plody, rostoucí na kmeni a silných větvích. Z dužnatých plodů se po úpravě připravuje těsto a z něho se dělá pečivo podobné chlebu.

Časopis pro zemědělské, lesnické, zahradnické,
potravinářské a rybářské vzdělávání

Časopis pre poľnohospodárske, lesnícke, záhradnícke,
potravinárske a rybárske vzdelávanie

OBSAH

Kalendár.....	2
Přístupy k tvorbě projektů určených k využívání finančních prostředků z fondů EU	3
Informační centrum Evropské unie	4
Kartotéka typových pozic	5
Podpora a propagace evropského zemědělství	6
Co může zemědělcům nabídnout Poradenský systém MZe ČR.....	7
Cviční učitelé na katedře pedagogiky.....	8
Rozvíjí se spolupráce škol	8
Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru	9
Renesancia mlieka	10
Celostátní soutěž žáků zemědělských škol.....	13
Květinová aranžmá na zámcích.....	14
Oblíbené jogurty	15
SOU zemědělské z Podbořan v Číně	15
Představujeme SOU Želešice	16
Jízdy zručnosti 2004.....	17
Krakování 2004	18
Kalendář kovářských akcí ve II. čtvrtletí roku 2004	19
LANZ BULLDOG	20
Nedoceněný pedagogický odkaz	21

Kalendár

Agrokomplex – výstavníctvo Nitra

19. 8. – 24. 8. 2004

AGROKOMPLEX

31. medzinárodný poľnohospodársky a potravinársky veľtrh

COOPEXPO

11. medzinárodná družstevná kontraktáčno-predajná výstava spotrebného a potravinárskeho tovaru

ŽIVNOSTENSKÉ TRHY

7. kontraktáčno-predajná výstava malých a stredných podnikateľov

DOVOLENKA NA VIDIEKU

3. výstava slovenského cestovného ruchu

KONE A ĽUDIA

3. medzinárodná kontraktáčno-predajná výstava

21. 9. – 24. 9. 2004

LIGNUMEXPO

14. medzinárodný drevársky veľtrh

LES

7. medzinárodná lesnícka výstava

INTERIÉR – CONEX

5. výstava interiérového vybavenia domov a bytov

14. 10. – 18. 10. 2004 (13. 10. otvorené pre odborníkov a novinárov)

AUTOSALÓN

12. medzinárodná výstava osobných, nákladných, úžitkových vozidiel a príslušenstva

6. 11. – 7. 11. 2004 (tel.: 037 733 49 67)

VÝSTAVA PSOV

8. medzinárodná výstava psov NitraCanis

Kontakt:

Agrokomplex–Výstavníctvo Nitra
Výstavná 4, 949 01 NITRA
príspevková organizácia
Tel.: 00421 37 6572 111–3
Fax: 00421 37 73358 59
e-mail: agrokomplex@agrokomplex.sk
<http://www.agrokomplex.sk>

Přístupy k tvorbě projektů určených k využívání finančních prostředků z fondů EU

Hovoříme-li o projektech, každý si pod pojmem projekt představuje jiný dokument. Příprava projektu, který bude prostředkem k získání finančních podpor od EU, je náročným procesem, který spočívá v nutnosti:

- respektovat principy EU, které provázejí tvorbu všech programových dokumentů,
- respektovat vazby na programové dokumenty (Národní rozvojový plán, Rámec podpor Společenství pro strukturální fondy, Program rozvoje zemědělství a venkova pro SAPARD apod.), zejména na operační programy, a to regionální a sektorové, které po vyjednání se zástupci Evropské komise tvoří mantinely, v nichž se obsah a rozsah projektu bude nacházet,
- respektovat vazby na přijaté rozvojové strategie, agrární politiku, zejména její lokální úroveň, která je v případě konkrétních projektů často limitující,
- komunikovat se všemi partnery, kteří se buď podílejí na řešení projektu nebo se jich jeho výsledky budou týkat (vliv na životní prostředí, změna technologií, pozemkové úpravy apod.). Těchto omezení, záludností a varování je samozřejmě více, ale účelem tohoto pojednání není odradit zájemce o projekty, ale upozornit je na problémy, které by je v jejich tvůrčím procesu mohly potkat.

Pokud jde o principy EU k tvorbě projektů, je v souvislosti s tvorbou konkrétních projektů nutno zdůraznit především princip programování neboli věcnou vazbu projektů na schválené programy, monitorování, jehož prostřednictvím sledujeme a hodnotíme účinnost vložených prostředků, koncentrace, tj. soustředění finančních prostředků na vybrané problémy a tím nerozměňování sil na nepodstatné akce, partnerství jako forma úzké spolupráce zainteresovaných partnerů a zejména adicionalita, spolufinancování vybraných programů a projektů.

Je zapotřebí počítat s tím, že příprava a realizace projektů je spojena se značnými problémy. Předpokládá existenci řady institucí, zejména platebních agentur, bank, monitorovacích a kontrolních orgánů a dalších, které budou muset velmi pečlivě pracovat s prostředky EU a s veřejnými a privátními prostředky určenými na spolufinancování. V rámci předvstupního období v souvislosti s programy SAPARD, ISPA a Phare jsou tyto instituce připraveny a je tedy předpoklad, že si zainteresovaní tvůrci a předkladatelé projektů osvojí podmínky implementace projektů ještě v období

před využíváním strukturálních fondů. Zejména je důležité osvojit si standardní finanční procedury, tj. od finančního plánu na začátku projektu až po konečné zúčtování společně investovaných prostředků.

V rámci strukturálních fondů mají přednost ty projekty, které zahrnují rozvoj území jako celku, řeší komplexní problémy venkovského obyvatelstva, jeho ekonomickou a sociální stabilitu, ochranu životního prostředí apod. a podle toho zajišťují i potřebnou partnerskou účast. Věcná orientace a tím i finanční pomoc ze strany fondů EU se může vztahovat například na tato opatření, která následně tvoří základ pro tvorbu odpovídajících projektů:

- konverze, diverzifikace, nová orientace a úprava výrobního potenciálu, včetně výroby nepotravinářských zemědělských výrobků (program na využití biomasy),
- podpora kvality, značení kvality a investice do kvality místních nebo regionálních zemědělských a lesnických produktů,
- rozvoj a zlepšení venkovské infrastruktury,
- opatření pro dosažení diverzifikace, zejména té, která zajišťuje vícenásobné činnosti nebo alternativní příjmy pro farmáře obojího pohlaví,
- renovace a rozvoj vesnic a ochrana a zachování přírodního dědictví,
- přeparcelování, za podmínky kompatibility s ochranou krajiny a přírodního prostředí zemědělských a lesních pozemků, a s tím spojené práce v souladu s legislativou daného státu,
- závlahy, včetně renovací a zdokonalení závlahových sítí a malých rezervoárů s konkrétním cílem racionálnějšího využití vody; vytvoření kolektivních závlahových systémů ze stávajících hlavních kanálů a vytvoření malých závlahových systémů nezásobovaných z kolektivních sítí; renovace a zdokonalení drenážních systémů,
- stimulace investic do cestovního ruchu a řemesel, včetně zlepšení podmínek bydlení na venkovských územích,
- rekonstrukce zemědělského a lesnického výrobního potenciálu poškozeného přírodními katastrofami a zavedení vhodných preventivních opatření na jejich prevenci, zejména v odlehlých oblastech obzvláště vystavených rizikům takovýchto katastrof,
- ochranu životního prostředí, údržbu a rekonstrukci krajiny.

Vyjmenované okruhy aktivit dávají dostatečný prostor pro výběr projektů typu strukturálních fondů.

Projekt, tak jak ho chápe EU, není náhodným rozhodnutím zpracovat jakýkoliv problém nebo nápad. Je součástí cílevědomého programovacího procesu ve smyslu komplexního řešení regionálních a odvětvových priorit od vytýčených programů reagujících na stěžejní hospodářské problémy a na potřeby trvalého rozvoje venkovského prostoru přes opatření k jejich řešení vyúsťujících do návrhů projektů provázaných přes společné cíle, priority a kritéria s programy, které byly projednány a odsouhlaseny vládou ČR a Evropskou komisí. V rámci operativy jsou realizována konkrétní opatření k plnění priorit vytýčených programů, a to formou projektů. Na této úrovni dochází k realizaci projektů, čerpání finančních zdrojů a hodnocení dopadů.

Projekty v tom pojetí, jak budou připravovány v praxi, mají jiný charakter než ty, jejichž základ tvoří pouze tech-

nická dokumentace nebo prováděcí projekt ve smyslu organizačně metodického návodu realizace technického zadání, případně softwarového a hardwarového zabezpečení. Podle EU má projekt podstatně rozsáhlejší záběr, a to od přípravy záměru až po jeho realizaci; v zásadě se týká celé akce, jejíž cíl musí být srozumitelně a jednoznačně zadán. Jasný, výstižně popsáný záměr, jeho srozumitelná formulace a konkrétní, kvantifikovatelný, věcně a časově kontrolovatelný cíl jsou předpokladem úspěchu projektu.

V následujícím čísle vám předložíme přehled částí projektů, které by měly být pro tvorbu projektu připraveny. Jejich posloupnost, případné rozšíření nebo zúžení těchto částí budou upraveny ve vazbě na konkrétní program a jeho požadavky na navazující projekty.

Doc. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
Zemědělská fakulta JU České Budějovice

Dokončení v příštím čísle

Informační centrum Evropské unie

při Delegaci Evropské komise v České republice

Stránky EUROPA již ve 20 jazycích

Předseda Evropské komise Romano Prodi a deset designovaných komisařů zahájili první vlnu provozu webových stránek o Evropské unii v jazycích nových členských států. Možnost občanů EU komunikovat s unijními institucemi ve vlastním jazyku představuje zásadní předpoklad demokratické Evropy. Viz <http://europa.eu.int/>

Komise uvedla nové výhledy trhu a příjmů v zemědělství

Podle zprávy se střednědobé perspektivy na období let 2003–2010 unijních trhů obilovin, masa a mléčných produktů jeví relativně příznivě. Nové členské státy i přes všechny pozitivní úspěchy v přípravách na členství v EU musí nadále sledovat cestu podstatné restrukturalizace zemědělství a potravinářství, zejména v živočišné produkci, aby zvýšily svou konkurenceschopnost na jednotném trhu. Střednědobé perspektivy zemědělství v nových členských státech se jeví jako velmi dobré se vzrůstající efektivností a 35% nárůstem příjmů oproti roku 2002. Realizace reformy Společné zemědělské politiky přispěje ke zlepšené tržní bilanci na většině komoditních trhů (zejména obilovin,

rýže, masa a mléčných výrobků), zatímco celkový příjem v zemědělství tím bude ovlivněn jen málo.

Evropská karta zdravotního pojištění

Nahradí papírové formuláře, které se nyní používají při zajišťování přístupu ke zdravotní péči během dočasného pobytu v jiném členském státu. Bude zavedena k 1. červnu 2004, i když členské státy mají možnost využít přechodného období na její zavedení až do konce r. 2005.

Evropské společenství ratifikovalo mezinárodní smlouvu o rostlinných genetických zdrojích, která zlepší přístup k osivu a podpoří zemědělskou biodiverzitu

Evropské společenství a devět jeho členských států 31. března 2004 uložily ve FAO své ratifikační listiny k Mezinárodní smlouvě o rostlinných genetických zdrojích pro potraviny a zemědělství, což umožňuje, aby Smlouva vstoupila v platnost do 90 dní. Smlouva usnadňuje přístup (pro účely výzkumu a šlechtění) k osivu nejvýznamnějších zemědělských plodin. Sdílení komerčního zisku ve prospěch zachování a trvalého využívání genetických zdrojů

představuje významný krok ve vztazích mezi severem a jihem.

Strukturální fondy: Komise přidělila úspěšným programům více než 8 miliard eur

Tato částka, odpovídající 4% z celkové výše prostředků přidělených do Strukturálních fondů pro 15 stávajících členských států, byla uložena v rezervách čekajících na rozdělení v roce 2004 na základě úspěšnosti jednotlivých programů.

Evropa potřebuje více vědců: akční plán EU

Expertní skupina identifikovala závažné nedostatky, které překážejí při navyšování počtu vědeckých pracovníků v Evropě. Evropské vlády vyzývá k přijetí účinnější personální politiky ve vědě. Veřejný sektor je finančně nedostatečně

zabezpečen a zejména vysokoškolská pracoviště by měla zajistit odbornou přípravu absolventů chystajících se přizpůsobit ve vědě v širším rozsahu oborů vědecké dráhy. Evropský systém výuky přírodovědných a technických oborů na školách také pokulhává za reálným světem vědy a techniky a příliš se zaměřuje na již překonané představy, že je třeba vyučovat „základy“ a zaměřit se na faktografii.

Evropané nejvíce důvěřují ovoci a zelenině, nejméně „podřadným“ potravinám

Míra důvěry spotřebitelů k potravinám je vysoká ve Velké Británii, Dánsku a Norsku, nízká v Itálii a Portugalsku a poměrně nízká v Německu (dle analýzy v 6 zemích). Z průzkumu také vyplývá, že v těchto zemích jsou spotřebitelé nejskeptičtější k masným výrobkům, prodejnám rychlého občerstvení a zpracovatelům potravin.

Kartotéka typových pozic

– internetová varianta katalogu povolání

Kartotéka typových pozic tvoří základ projektu Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, který od roku 1999 buduje tým odborníků a expertů. Projekt je nyní jako INTEGROVANÝ SYSTÉM TYPOVÝCH POZIC dostupný všem na internetové adrese www.istp.cz.

Integrovaný systém typových pozic (ISTP) lze využít v personálním řízení a při tvorbě podnikových katalogů, a zároveň je zdrojem informací pro veřejnost, profesní sdružení, svazy, vzdělávací instituce a další subjekty, které se na trhu práce vyskytují. Cílem projektu, zaměřeného ke zlepšení komunikace na trhu práce a profesního poradenství, je vytvořit soubor nástrojů, které umožní zaměstnavatelům lépe popsat pracovní pozice v organizaci a uchazečům reálně posoudit, zda jejich profesní příprava a pracovní zkušenosti jsou vhodné pro jednotlivé druhy práce.

Součástí ISTP je také analýza individuálního potenciálu – nástroj umožňující klientovi popsat „laicky“ sama sebe a vytvořit svůj komplexní profil ve struktuře dat porovnatelné s požadavky u typové pozice. Aplikace je konstruována jako samoobslužný produkt, který umožňuje klientovi osobně si vyplnit vstupní údaje. Vytvořený profil je veden jako anonymní a je chráněn heslem a číselným kódem. Na adrese aip.istp.cz je možno při znalosti hesla a kódu profil načíst a svěřený profil si prohlížet. Systém zároveň obsahuje analýzu způsobilosti – poradenský nástroj porovnávající profil klienta s profily typových pozic a vybírající vhodné pozice

podle míry způsobilosti. Výsledkem analýzy je nabídka vhodných povolání a typových pozic podle míry způsobilosti a informace, kde lze doplnit chybějící prvky kvalifikace.

Na stránkách ISTP se zobrazují další informace přebírané z jiných informačních systémů jako např. informace o mzdách jednotlivých pozic v regionálním členění, údaje o školách vyučujících příslušný obor, vhodné kursy dalšího vzdělávání (www.eu-dat.cz) či vhodná volná místa z nabídky úřadů práce.

Kartotéka typových pozic (KTP) je internetovou databází popisující dělu práce, aspekty výkonu práce a požadavky na vykonavatele. V této databázi je obsažen strukturovaný soubor informací o povoláních a typových pozicích, které poskytují reálnou představu o činnostech vykonávaných v dané profesi. Dále jsou k dispozici údaje o náročnosti pracovních podmínek, o konkrétních požadavcích na vykonavatele jak z hlediska kvalifikace (přípravy na povolání, nutných certifikátů a případně praxe), tak z pohledu osobnostních požadavků a zdravotního stavu. Všechny tyto informace lze využít při rozhodování o profesní orientaci, při volbě povolání a při rozhodování o směru rekvalifikace.

Přehled povolání a typových pozic členěný podle odborných směrů je umístěn na internetové adrese www.ktp.istp.cz. KTP, která nyní obsahuje přes 1480 pozic, se rozrůstá. Postupně budou pokryty všechny významné oblasti trhu práce, dělnické profese i manažerské funkce, oblast umění, státní služby, armády apod. Vznikne tak jakýsi „katalog prací nové generace“, který by se měl stát užitečným zdrojem informací pro všechny zaměstnavatele.

Kartotéka typových pozic je ve své primární podobě naplněna a zpřístupněna. Aby však její údaje skutečně odpovídaly stavu na trhu práce, je nyní nezbytné, aby kartotéka byla odbornou veřejností překontrolována a zhodnocena, a poté na základě připomínek a odborných doporučení uživatelů KARTOTÉKU TYPOVÝCH POZIC AKTUALIZOVAT.

Pro aktualizaci prostřednictvím spolupráce s odbornou profesní veřejností obsahuje ISTP nástroje, které umožňují každému přímo elektronickou cestou uplatňovat vlastní připomínky, návrhy úprav i vytvářet návrhy zcela nových typových pozic. K posouzení takto předložených návrhů úprav a změn jsou postupně jmenováni odborní garanti pro jednotlivé skupiny povolání.

Pro oblast agro-povolání byl jako koordinátor pro aktualizaci KTP určen Ústav zemědělských a potravinářských informací a k posuzování návrhů byly vytvořeny OBOROVÉ KOMISE a jmenováni GARANTI za zemědělství a rybářství, za potravinářství, za lesnictví a za vodní hospodářství.

Ústav zemědělských a potravinářských informací zároveň připravil, a ve spolupráci s firmou Trexima, a. s. též

realizuje, pro široký okruh profesních i pedagogických pracovníků **KURZ PŘÍPRAVY SPOLUPRACOVNÍKŮ PRO AKTUALIZACI KTP.**

Kurz je zaměřen především na praktické dovednosti potřebné k uplatňování vlastních návrhů změn, úprav a připomínek k pozicím v KTP přímo z osobního počítače a na způsoby komunikace s administrátorem systému. Obecné údaje o tvorbě a přípravě systému, o jeho struktuře a orientaci v něm jsou obsaženy v úvodní části kurzu. Absolventi školení umí nejen vyhledávat pozice, ale i provádět návrhy na úpravu pozic, nebo zakládat pozice zcela nové. Mohou psát připomínky k jednotlivým pozicím nebo reagovat na připomínky vznesené jinými uživateli. V kurzech, které jsou organizovány s ohledem na kapacity počítačových učeben v menších skupinách, bylo doposud proškoleny asi 70 pracovníků z 30 organizací a 25 škol.

Nejbližší termíny dalších kurzů, které se uskuteční v přednáškovém sále a počítačové učebně v Ústavu zemědělských a potravinářských informací ve Slezské ulici 7 v Praze 2 od 9.00 hodin, jsou **20. května a 3. června 2004**. Účastníci kurzu, který je bezplatný, obdrží v tištěné podobě pracovní manuál popisující probírané operace.

Bližší informace podá Ing. Sylva Nováková, tel.: 227 010 395, e-mail: novakova@uzpi.cz nebo jsou dostupné na webových stránkách ÚZPI na adrese: www.agroporadenstvi.cz.

Ing. Šimon Vondruška
ÚZPI, Praha

Podpora a propagace evropského zemědělství

Letos již potřetí koordinuje oddělení Bezpečnosti potravin a životního prostředí Ústavu zemědělských a potravinářských informací Praha projekt **Podpora a propagace ekologického zemědělství**. V rámci tohoto projektu byla v roce 2002 vytvořena edice Příruček ekologického zemědělce.

Dosud bylo vydáno již pět čísel a letos jsou připravovány ještě další čtyři. Vyšly tyto tituly: Biopotraviny – hodnocení kvality, zpracování a marketing; Pastvinářství v ekologickém zemědělství; Metody konzervace píce pro ekologické zemědělství; Půdoznalství pro ekozemědělce a Zásady ekologického chovu skotu.

V roce 2004 je naplánován tisk titulů: Meziplodiny; Ekologické zemědělství a GMO; Pícninářství a Zelinářství.

Důležitým mezníkem projektu bylo vytvoření samostatného modulu věnovaného problematice ekologického zemědělství. Stránky <http://www.agronavigator.cz/ekozem> fungují již od srpna 2002. Základy ekologického zemědělství jsou průběžně doplňovány novými informacemi např. překlady zahraničních článků, odkazy, aktualizovanou legislativou, odbornými akcemi a publikacemi atd.

Věříme, že v době plného rozvoje ekologického zemědělství má podpora a propagace trvale udržitelných systémů hospodaření svou nezastupitelnou funkci a doufáme, že tradice našeho projektu bude nadále pokračovat.

jh

Co může zemědělcům nabídnout Poradenský systém MZe ČR

Poradenská činnost provází zemědělce odedávna. Naše doba začátkem 21. století není výjimkou. V poradenské historii připomeňme program DIGIT II, kdy zemědělské podniky mohly využít příležitosti nechat si zpracovat analýzu hospodaření včetně návrhů na změnu struktury výroby nebo ještě loni probíhající podpůrný program ministerstva "Poradenské kroužky".

Se vstupem do Evropské unie přichází do popředí zájem informovat zemědělce zvláště o nových podmínkách hospodaření a platbách za ně, o nové legislativě, která se evropské přizpůsobuje již nyní. S naším vstupem do EU dojde k dalším závazným změnám a podle přicházejících požadavků se mění i přístup k zajišťování a podpoře poradenské práce.

Snahou je všechny vhodné nástroje využít a integrovat do jednoho systému tak, aby co nejlépe reagovaly na nové potřeby zemědělské praxe, které vstup do EU přinese.

Poradenský systém MZe ČR se v současnosti skládá ze segmentu státních poradců na šesti konzultačních střediscích na všech třech zemědělských univerzitách v České republice a na třech výzkumných ústavech ministerstva, dále ze 17 regionálních poradenských pracovišť. Systém je řízen ministerstvem zemědělství a jeho činnost koordinuje Koordináční centrum pro poradenství Ústavu zemědělských a potravinářských informací.

Druhým segmentem je kolem 200 privátních poradců registrovaných v Registru poradců. Letošní novinkou je jejich účast na akreditaci poradců, která probíhá podle Směrnice o akreditaci poradců. Posledním segmentem poradenství MZe ČR je poradenství založené na spolupráci se zemědělskými agenturami, agrárními komorami, odbornými svazy, zemědělskými školami a učiteli a dalšími subjekty.

Ministerstvo zemědělství dále zdokonaluje poradenský systém, aby mohl co nejúčinněji a nejefektivněji pomáhat zemědělcům.

Co tedy může zemědělec nebo obecně zájemce od poradenského systému MZe ČR získat?

Otázky typu „Co mám dělat, abych správně reagoval na požadavky zemědělské politiky“ nebo „Jak se mám

připravit na vstup do EU“ budou zemědělce určitě zajímat. Na tyto otázky asi nejlépe odpoví poradci regionálních poradenských pracovišť poradenské sítě MZe ČR. K dispozici na webové stránce poradenství nazvané příznačně **www.agroporadenstvi.cz** jsou kontakty na poradce státní i privátní. Zájemce tedy může najít kontakty na všechny poradce v Registru poradců MZe ČR buď podle oblasti (dříve okresy) nebo specializace poradce či podle příjmení poradce. Celý poradenský systém ministerstva využívá informační a vzdělávací podpory, kterou jim MZe ČR zajišťuje.

Zemědělec může své otázky položit i prostřednictvím **Informačního pultu** Ústavu zemědělských a potravinářských informací, a to buď před Internet, kdy žadatel vyplní svůj dotaz do formuláře na stránkách informačního systému **www.agronavigator.cz** a odešle přímo do databáze dotazů. Operátor Infopultu dotaz přidělí expertovi, který ho zodpoví a podle preferovaného způsobu je odpověď zdarma distribuována e-mailem či faxem dotazujícímu se.

Je také možné využít telefonu a zavolat na **227 010 270**, kde operátor dotaz zaznamená. A protože služba je umístěna v referenčních službách Ústřední zemědělské knihovny ÚZPI, odkaz na literaturu obdrží ihned, nebo je přepojen na odborníka přímo v ÚZPI. Ostatní dotazy jsou podle zaměření přiděleny externím expertům většinou z výzkumných ústavů ministerstva zemědělství nebo zemědělských univerzit.

Tazatel většinou dostane odpověď do tří pracovních dnů, a pokud je potřeba delší přípravy, je vyrozuměn o dalším postupu. Dotazy mohou být rozmanité: z oblasti zemědělství, bezpečnosti potravin, potravinářství, výživy i týkající se rozvoje venkova.

Pokud se uživatel (např. manažer zemědělského podniku) zaregistruje v systému a definuje specializaci, jsou mu nabízeny informace z tohoto oboru. Přehled novinek si může nechat pravidelně zasílat elektronickou poštou, aniž by musel prohledávat více www stránek.

Ing. Vlasta Holasová, KCP ÚZPI

Cviční učitelé na katedře pedagogiky

Katedra pedagogiky České zemědělské univerzity uspořádala ve dnech 15. a 16. dubna seminář pro učitele teoretických odborných předmětů na středních odborných školách.

První den seznamovali pracovníci katedry posluchače s pojetím zemědělského vzdělávání a s příslušnou rolí cvičného učitele, s efektivními metodickými postupy ve výuce odborných předmětů, obeznámili je s výsledky dotazníkového šetření (názory posluchačů a pedagogů katedry na pedagogické praxe), na videozáznamu učitelé zhlédli rozbor vyučovací jednotky a v závěru odpoledne vyslechli přednášku na téma převzetí odpovědnosti za vlastní učení z psychologického pohledu.

Neodmyslitelným ukončením prvního dne bylo večerní přátelské posezení posluchačů s přednášejícími, vzájemná výměna zkušeností, poznatků a postřehů.

Druhý den semináře patřil více hostům v roli přednášejících (MZe ČR, ÚZPI) a prof. Rollsovi z Univerzity v Readingu – ten zahájil program úvahou o roli učitele jako odborného poradce. Další témata pojednávala o vzdělávání na odborných školách z pohledu rezortního ministerstva, o organizaci poradenských aktivit, o spolupráci Ústavu zemědělských a potravinářských informací se školami a den opět uzavřeli pracovníci z katedry shrnutím všech vyslechnutých poznatků a návrhem na rozvoj funkce cvičných škol.

Po dohodě s přednášejícími by chtěla redakce poskytnout širší informace alespoň k některým probíraným tématům.

Rozvíjí se spolupráce škol

Po třech měsících – 7. dubna – opět zasedala Výkonná rada Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru. Hostitelskou školou byla tentokrát SZeŠ Rakovník, která byla zároveň i pořadatelem soutěže žáků zemědělských škol (*viz samostatný článek na str. 13–14*).

Zahájení

Ředitel rakovnické školy Ing. Pazák seznámil členy Výkonné rady a přítomné hosty z MŠMT ČR, ÚZPI a z KÚ Středočeského kraje se školou, školním statkem a dosavadním průběhem soutěže.

Ředitel ÚZPI dr. Rydlo představil vzdělávací aktivity ústavu s vazbou na školy. K tematice navázal Ing. Kot (ISŠ Cheb), podle kterého budou v krajích vznikat vzdělávací centra pro zemědělce, a to je velká příležitost pro školy k uplatnění svých pedagogů. I tady nabízí ÚZPI metodickou pomoc. Dobrá zpráva přichází z ministerstva školství, které vychází Asociaci vstříc a nabízí spolupráci mj. při řešení nadregionálních oborů.

Rakovnické zasedání v dalším jednání potvrdilo, že Asociace bude podporovat soutěže škol a pro příští školní rok žádá školy o včasné dodání podkladů pro připravovaný kalendář akcí!

Řešené úkoly

Dlouhodobé je řešení problematiky školních hospodářství. Ing. Benešl (ŠS Opava) vylíčil postup jednání o dotacích (jednání s poslanci zemědělského výboru, řešení právní normy pro získání dotací, příslib od ministra zemědělství Ing. Palase podpořit školní statky, finance formou grantu, příslib pomoci z MZe ČR účelově přes kraje na všechna školní hospodářství pro rok 2004 – po předložení finančního návrhu, možnosti změny právní subjektivity, otázka řešení daně). V současné době je členy Asociace pouze 16 školních hospodářství, o dotace žádá 36 subjektů.

Podle tajemnice Asociace paní **Zachové** má organizace 107 členů a je nadále otevřena dalším zájemcům z řad škol a školních hospodářství. Práce v krajích se slibně rozvíjí, byl už také zvolen zástupce za Královohradecký kraj do Výkonné rady – stala se jím paní ředitelka ze SOŠ veterinární v Hradci Královém Ing. **Rubáčková**.

Rozbíhá se činnost odborných komisí – Ing. **Červený** (SZeŠ Humpolec) informoval o činnosti komise pedagogické. Do plánu činnosti si komise uložila: vydávání odborných učebnic, přípravu pedagogických dokumentů, vzdělávání pedagogických pracovníků a techniků – instruktorů (získání akreditace na další vzdělávání pedagogických pracovníků), spolupráce s redakcí časopisu Zemědělská škola, spolupráce se školami při tvorbě školních vzdělávacích programů a průběžné zapojování do řešení dalších pedagogických problémů.

Asociace se chce zaměřit i na vzdělávání ředitelů, o funkčním studiu budou její zástupci jednat s ministerstvem zemědělství a katedrou pedagogiky.

Slovenské pozvání

Představitelé Asociace byli pozváni na konferenci Združenia pracovníkov poľnohospodárskych, lesníckych a potravinárskych škôl a školských hospodárstiev v SR. Problémy škol jsou obdobné, a proto všichni vítají užší spolupráci, a to i mezi jednotlivými školami. Združenie a Asociácia riaditeľov SOU a vedúcich SPV v rezorte pôdohospodárstva rovněž výhledově uvažují o spojení a rádi se tak seznámili se stanovami a zkušenostmi nově vzniklé české Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru.

Diskuze a vystoupení hostů

Mezi hosty vystoupil Dr. **Krieg** z MŠMT ČR, který přítomné seznámil se změnami v zařazení v síti škol, o tren-

dech slučování škol. Zástupci Středočeského kraje rovněž vítali spolupráci s Asociací (vyjádření k novým oborům, síť škol – omezení nezdravé konkurence), aktuálně řeší transformaci školních statků. Podle Ing. **Kota** je úplně zcestné řešit praxi jen na soukromých podnicích, musí zůstat alespoň 1 – 2 školní statky v kraji. K zavádění a rušení oborů upozornil Ing. **Kábele** (SOŠ Č. Budějovice) na zásady sdružení – Asociace nemůže zaštitit jednu školu. Školy v kraji by spolu měly dobře spolupracovat, sledovat, aby některý podstatný obor nevymizel, domluvit se a připravit si řešení, než kraj rozhodne definitivně.

Diskuze pokračovala i kolem financování normativů, jejich výše se v krajích různí, ministerstvo školství má pouze funkci doporučovací.

Závěrem

Příjemnou zprávu a dobrou nabídku sdělil Ing. **Kolečko** (SOU Velká Chuchle) – závodisté nabízí v rámci jezdeckých závodů dne 3. 10 2004 bezplatnou prezentaci školám.

Jeden z posledních projednávaných bodů se rovněž vztahoval k pražské Chuchli, ale Malé. Výkonná rada Asociace bude jednat z katedrou pedagogiky ČZU o spolupráci v rámci funkčního studia pro ředitele.

Termín příštího jednání Výkonné rady Asociace byl předběžně stanoven na čtvrtek 24. 6. 2004, Valné hromady Asociace na 18. a 19. 11. 2004.

Po ukončení jednání se členové Výkonné rady Asociace a přítomní hosté odebrali na slavnostní vyhlášení výsledků celostátní soutěže žáků zemědělských škol v odborných dovednostech do Rabasovy galerie.

akr

Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru

***Ze zápisu schůze představitelů škol
Jihočeského kraje
16. 3. 2004, SZeŠ Písek***

- Přítomní ředitelé škol a učilišť podali krátkou informaci o škole. Upozornili na některé problémy související

s financováním škol. S problematikou školního statku Dobešice seznámil přítomné Ing. **Kovář**.

Ing. **Varous**, ředitel Okresní agrární komory v Písku upozornil na nedostatek kvalifikovaných pracovníků u právnických osob v zemědělském provozu, lepší situace je u soukromých zemědělců.

Ing. Šolín, ředitel Zemědělské agentury Písek konstatoval potřebu odborných zemědělských pracovníků. Ti by měli vycházet ze škol a učilišť.

- Ing. Kábele, člen výkonné rady Asociace podal zprávu z jednání výkonné rady. (*Podrobně Zemědělská škola č. 5, roč. 66/2003–4*)
- Financování škol – jsou různé pohledy na zařazování pracovníků do platových tříd. Financování autoškol bude v letošním roce stejné jako v roce 2003. Pokud některé školy nedostaly finanční prostředky, je potřeba záležitost projednat na Krajském úřadu. Rovněž prostředky na provoz jsou přidělovány jako v loňském roce.
- Snahou České školní inspekce Jihočeského kraje je nezasahovat Krajskému úřadu do schvalování sítě škol, ale nedostatkem je, že nedostává oznámení o schválení nových škol do sítě.

Vzdělávací akce Pedagogického centra České Budějovice je možno platit z prostředků na další vzdělávání pedago-

gických pracovníků – pro učitele zemědělských odborných předmětů jsou připravovány ve spolupráci se Zelenou lagunou.

- Ing. Kábele vyzval přítomné ředitele, aby jej informovali o společných problémech škol – bude je tlumočit na jednání Krajské rady CSESHY.

Školu, která je navržena v rámci optimalizace na sloučení nebo zrušení, nemůže Asociace zaštitit. Snahou Asociace bude, aby daný obor nebyl v rámci regionu vyloučen, ale zasahovat do zřizovatelských pravomocí Krajského úřadu nemůže.

Ředitelé vyslovili podporu Ing. Kábelemu, aby vznesl na Krajské radě CSESHY požadavek pro zařazení ředitelů do 13. platové třídy a na změnu metodického pokynu MŠMT ČR k zařazování pracovníků do platových tříd.

Redakce uvítá zápisy i z ostatních krajů

V nových společensko-ekonomických podmínkách

alebo

V srdci Zemplína sa konal 5. ročník celoslovenskej súťaže o mlieku

Súčasnosť je silne poznačená vstupom našej spoločnosti do spoločenstva štátov Európskej únie. V plnej miere sa to dotýka aj rezortu poľnohospodárstva, ktorý v tomto smere vlastne prežíva dvojitzú transformáciu.

V súčasnosti si vo výrobe mlieka a jeho zhodnocovaní v trhovej ekonomike kladíme tieto základné otázky: Dokážeme vyrábať konkurencieschopné mlieko? Dokážeme udržať krok s úspešnými európskymi krajinami? Ako v súčasnej recesii poľnohospodárstva zabezpečíme renesanciu výroby a spotreby mlieka v súvislosti s požiadavkami racionálnej výživy pri stagnácii spotreby mlieka na Slovensku?

Nad týmito otázkami sa zamýšľame nielen na úrovni užšieho výskumu a služieb, ale aj v širokej chovateľskej praxi a v poľnohospodárskom školstve. Otázka prečo je spotreba mlieka v roku 2003 vo vyspelých poľnohospodárskych štá-

Renesancia mlieka

toch EÚ na úrovni 230–240 litrov na obyvateľa a u nás na Slovensku iba 163 litrov nás znepokojuje. Hľadáme cesty, metódy a spôsoby ako oživiť a pripomenúť význam mlieka v racionálnej výžive obyvateľstva a zvýšiť jeho spotrebu. Jednou z foriem takýchto popularizačných aktivít u mladých ľudí je organizovanie súťaží o mlieku.

Na komplex problémov vo výrobe a spotrebe mlieka bolo zamerané aj 5. celoslovenské kolo súťaže o mlieku pre žia-

kov stredných poľnohospodárskych škôl a stredných odborných učilíšť poľnohospodárskych organizované v **Strednej poľnohospodárskej škole Michalovce** v dňoch 30. – 31. marca 2004. Súťaž bola usporiadaná z poverenia Ministerstva školstva SR. Cieľom súťaže bolo dať vyššiu spoločenskú dôležitosť výrobe a spotrebe mlieka nielen v Zemplínskom regióne, ale na celom Slovensku.

V súťaži s medzinárodnou účasťou, ktorá sa konala v predvečer vstupu Slovenska do EÚ, sme z vlastnej iniciatívy v určitom slova zmysle „predbehli“ snahy politikov zblížovať a integrovať zástupcov rozličných susediacich krajín pri riešení spoločných odborných otázok vo výrobe a hodnotení mlieka. Chceli sme tak pripomenúť význam mliekárstva a zviditeľniť jeho úlohu a miesto v racionálnej výžive, čím sme povýšili odborný charakter súťaže o spoločenský rozmer.

Sme presvedčení, že nízka spotreba mlieka u nás na Slovensku nespočíva len a len v jeho vysokých cenových reláciách pri súčasnej slabej kúpischopnosti nášho obyvateľstva, ale aj v ekonomike jeho výroby a v jeho nedostatočnej popularizácii vo vedomí obyvateľstva. Vychádzame z toho, že mlieko bolo, je a bude i naďalej základnou potravinou. Je najprirodzenejšou, najvhodnejšou a najstráviteľnejšou výživou matiek cicavcov, overenou tisícročiami, ktorou každá

matka zabezpečuje v prírode výživu toho najcennejšieho čomá, výživu svojich mláďat. Vo výžive ľudí je neoceniteľnou potravinou, obsahujúcou prakticky všetky látky potrebné pre výživu predovšetkým mladého vyvíjajúceho sa organizmu a súčasného, chorobami a stresmi ohrozeného, človeka v seniorskom veku. Stačí len spomenúť jeho antistresové, posilňujúce, protinádorové účinky a pôsobenie pri správnom utváraní kostry zubov a jeho význam v boji proti srdcovo-cievnyim chorobám. Rozličné alergie ktoré sa objavujú u mizivej časti populácie z požívania mlieka sú skôr dôsledkom nevhodnej alebo nesprávnej medializácie, než jeho negatívnym účinkom.

Celoslovenské kolo súťaže o mlieku sa konalo v priestoroch Strednej poľnohospodárskej školy Michalovce a Školského majetku pri SPoŠ Michalovce.

Riaditeľ strednej poľnohospodárskej školy Michalovce Ing. Ivan Švingál srdečne privítal členov slovenskej komisie súťaže o mlieku, členov hodnotiacich komisií, zahraničných hostí a všetkých prítomných. Súťaž otvorila Ing. Renáta Majerníková z Ministerstva školstva SR.

Súťaž riadila Slovenská komisia súťaže o mlieku na čele s jej predsedom prof. Ing. Štefanom Mihinom, PhD. z Výskumného ústavu živočíšnej výroby v Nitre, podpredsedom

Ing. Karolom Herianom, CSc., generálnym riaditeľom Výskumného ústavu mliekarenského a.s. v Žiline, tajomníčkou komisie Mgr. Jankou Bočkayovou zo Združenej strednej poľnohospodárskej školy Topoľčany a jej členmi, ktorí boli zastúpení súčasne aj v jednotlivých hodnotiacich komisiách. Ďalšími hosťami zúčastnenými na súťaži boli zástupcovia z Ministerstva pôdohospodárstva, Výskumného ústavu veterinárnej medicíny Košice a Agroinštitútu v Nitre.

Súťaž mala internacionálny charakter, keďže sa do nej aktívne zapojili aj zahraniční účastníci z partnerských škôl z Poľska, Maďarska, Rakúska, Rumunska a z Čiech.

Z hľadiska absolventa strednej poľnohospodárskej školy ako budúceho technika v poľnohospodárskej výrobe a budúceho farmára je podstatné ovládať problematiku prvovýroby mlieka, praktické dojenie a zvládnuť otázky hodnotenia kvality mlieka a laboratórnych skúšok surového kravského mlieka, na čo boli zamerané aj štyri základné okruhy súťaže:

1. test o mlieku
2. vlastné dojenie – dojenie do kanvy
3. hodnotenie kvality mlieka a degustačné skúšky
4. laboratórne skúšky surového kravského mlieka

V prvej časti súťaže mali súťažiaci vyznačiť správnu odpoveď na 30 otázok z oblasti všeobecných poznatkov o mlieku, mliečnej úžitkovosti, vlastností mlieka a mliečnych výrobkov a získavania mlieka. V druhej časti hodnotila komisia u súťažiacich prípravu na dojenie, vlastné dojenie do kanvy a úkony po dojení. V tretej časti boli žiaci hodnotení za zvládnutie skúšok degustácie, posúdenie senzorických vlastností mlieka a zatriedenie mlieka do príslušnej triedy kvality podľa jeho znakov. Pri laboratórnej skúške surového kravského mlieka žiaci určovali mernú hmotnosť mlieka, stanovovali jeho kyslosť titračnou metódou a vykonávali N-test.

Jednotlivé disciplíny posudzovali nezávislé viacčlenné komisie menované Slovenskou komisiou súťaže o mlieku podľa vopred vypracovaných kritérií.

V súťaži preukázala najviac vedomostí žiačka zo združenej Strednej školy poľnohospodárskej Topoľčany **Magdaléna Mokráňová**, ktorá sa umiestnila na **1. mieste**. Na **2. mieste** sa umiestnil žiak **Rastislav Nepraš** zo Strednej poľnohospodárskej školy Kežmarok a **3. miesto** obsadila žiačka **Veronika Gašpíriková** zo Strednej poľnohospodárskej školy Žilina.

V medzinárodnej časti súťaže najlepšie výsledky dosiahli T. Moser a G. Stohl z Rakúska, 2. miesto obsadili P. Pytela

a P. Škrob z ČR a 3. miesto V. Horváthová a K. Kissová z Maďarska.

Hlavné ceny do súťaže venovalo Ministerstvo školstva SR a za rezort pôdohospodárstva Agroinštitút Nitra. Všetci súťažiaci boli ocenení diplomami za účasť v súťaži, sponzorskými darčekom a upomienkovým krčiazkom s logom kravičky, ktoré im slávnostne odovzdal predseda Slovenskej komisie súťaže o mlieku prof. Ing. Štefan Mihina, PhD., Ing. Ivan Švingál, riaditeľ usporiadajúcej školy a Ing. Michal Šoltés, CSc., riaditeľ Školského majetku pri SPoŠ Michalovce.

Z organizačného hľadiska sme vyvinuli nemálo úsilia, elánu a iniciatívy pre zdarný priebeh, dôstojnú a kultúrnu úroveň tejto odbornospoločenskej aktivity. Program súťaže bol obohatený o odborné prednášky, kvíz a spoločenské posedenie s kultúrnym programom, na ktorom pedagógovia a žiaci mali možnosť vzájomnej výmeny odborných poznatkov a skúseností, a tiež možnosť osobného zblížovania a utužovania priateľských vzťahov.

Zahraniční účastníci, pedagógovia a žiaci zo sesterských škôl a hostia mali možnosť prezrieť si areál školy, a to nielen učebne a samotnú budovu školy, ale aj naše atraktivity ako botanickú záhradu, zookútik, školský majetok a športový areál. Pre zahraničných účastníkov súťaže sme zabezpečili obhliadku krás Zemplínskej šíravy ako i mesta Michalovce, čím sme zároveň naplnili aj úlohy environmentálnej výchovy.

Vysokú odbornú a spoločenskú pripravenosť a priebeh súťaže o mlieku ocenil aj predseda Košického samosprávneho kraja RNDr. Rudolf Bauer a zástupca primátora mesta Michalovce Ing. Ján Ďurovčík, CSc., ktorí nás poctili svojou návštevou, a ktorí vyjadrili úprimné prekvapenie a uznanie.

Ostávame v presvedčení, že úspešným konaním súťaže sme preverili a upevnili odbornú zdatnosť žiakov v mliekarenskom odbore, upevnili medzinárodné vzťahy s odbornými školami, v ktorých chceme pokračovať na novej kvalitatívnej úrovni v novom európskom zoskupení.

A preto sme sa lúčili s heslom:

„Mlieko pijeme, dlho žijeme, a o rok sa znovu stretneme...“

Ing. Jaroslav Ivančík, Ing. Miroslav Prega
SPoŠ Michalovce

Celostátní soutěž žáků zemědělských škol

Střední zemědělská škola v Rakovníku pořádala z pověření výkonné rady Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru ve dnech 6. a 7. dubna 2004 **5. ročník soutěže v odborných teoretických a praktických dovednostech žáků čtvrtých ročníků zemědělských škol studijního oboru Agropodnikání.**

Základní údaje o soutěži

Podle pravidel soutěže mohla každá škola vyslat jednoho soutěžícího žáka a jednoho učitele jako pedagogický dozor. Soutěže se zúčastnilo 28 zemědělských škol z 12 krajů ČR (Benešov, Brandýs nad Labem, Bruntál, Březnice, Děčín, Havlíčkův Brod, Hořovský Týn, Hořovice, Humpolec, Cheb, Jihlava, Jindřichův Hradec, Kadaň, Klatovy, Kostelec nad Orlicí, Lanškroun, Nový Jičín, Olomouc, Opava, Písek, Rožnov pod Radhoštěm, Staré Město, Stříbro, Tábor, Třebíč, Vyškov, Znojmo a Žatec).

Náplň soutěže

První den odpoledne se uskutečnila praktická část soutěže na školním statku, druhý den dopoledne pokračovali žáci teoretickou částí.

- a) Teoretická část – písemné testy z pěstování rostlin (PER), z chovu zvířat (CHZ), ze základů mechanizace (ZAM) a z ekonomiky podnikání (EKO)
- b) Praktická část
 - jízda zručnosti traktorem s vlekm 5 t
 - poznávání osiv, hnojiv, chorob a škůdců kulturních rostlin a plevelů
 - poznávání plemen hospodářských zvířat, zootechnické dovednosti (měření zvířat)
 - obsluha zemědělské mechanizace (obsluha rotačního žacího stroje)
 - hospodářské a ekonomické výpočty, práce s počítačem (výpočty v EXCEL)

Program pro pedagogy

Vlastní program měli učitelé, kteří doprovázeli své žáky. Absolvovali návštěvu Informační a výchovně vzdělávací středisko Správy CHKO Křivoklátsko-Budy, prohlídku hradu Křivoklát, výstavu zemědělských strojů na školním statku a společenský večer v Divadelní restauraci. I druhý den byl bohatý – prohlídka Královského pivovaru Krušovice, návštěva Muzea T. G. M. a botanické zahrady.

Hodnocení soutěže

Vyhodnocení a zveřejnění byli první tři nejúspěšnější žáci v celé soutěži a vítězové každé kategorie soutěže (jízdy zručnosti, části pěstitelské, chovatelské, mechanizační a ekonomické). Ti obdrželi praktické odměny a ceny, všichni účastníci soutěže pak diplom účastníka, upomínkový dárek, propagační předměty a složku se svými výsledky.

Jak se soutěž dostala do Rakovníka?

Podle dohodnutých pravidel soutěže se pořadatelem soutěže stane škola, odkud pochází vítěz. V loňském roce v Hořovicích zvítězil student rakovnické školy David Šebek, a tak se po Táboru, Rožnovu pod Radhoštěm, Opavě a Hořovicích setkali účastníci soutěže v Rakovníku.

Přípravu a průběh celé soutěže zajišťují pracovníci SZeŠ Rakovník spolu se studenty 3. a 4. ročníků studijního oboru Agropodnikání. Jim přinese soutěž především cenné organizační zkušenosti a možnost představit rakovnickou školu a její účelová zařízení. Soutěžícím žákům, jak věříme, přinese soutěž vše cenné, co přináší účast v dobré soutěži – překonání sama sebe, motivaci k dalšímu studiu, hrdost k oboru a škole, nové poznatky a přátele.

Neopomenutelný význam má však také setkání učitelů odborných předmětů a praxe z celé České republiky. Je to jedinečná příležitost poznat prostředí jednotlivých škol a popovídat si o všech radostech i starostech, které odborné zemědělské školství provází. Pro mnohé je to už opakované shledání se známými kolegy.

Organizátoři soutěže si velmi váží poskytnuté pomoci všech sponzorů: Kreisinger spol. s r. o. Hořovice, Profi Press Praha, PEKASS spol. s r. o. Senomaty, ROZA spol. s r. o. Mšec, E.C.K.– SPORT Rakovník, město Rakovník, Rabasova Galerie Rakovník, Muzeum T.G.M. Rakovník, Královský pivovar Krušovice a. s., IVVS SCHKO Křivoklátsko, Raiffeisen stavební spořitelna a. s. – pobočka Rakovník, DAG Kněžves, Keramika – Ivana Fialová, Rakovník a Ing. Lubomír Römer, Rakovník.

Výsledky soutěže

1. místo v celkovém hodnocení soutěže obsadil student SZeŠ Olomouc Roman Libánek

2. místo patří studentům Martinu Zdvořákovi (SZeŠ Klatovy) a Radku Březinovi (SZeŠ Humpolec)
3. místo obsadil Jiří Kopic (SZeŠ Havlíkův Brod)

Vyhodnocení byli i vítězové jednotlivých odborných částí soutěže:

vítězem jízdy zručnosti traktorem s přívěsem se stal i celkový vítěz soutěže Roman Libánek (SZeŠ Olomouc), vítězem části rostlinné (pěstitelské) se stal Miloslav Jindrák (SZeŠ Benešov), vítězem části živočišné (chovatelské) se stal Martin Zdvořák (SZeŠ Klatovy),

vítězem části mechanizační se stal opět Roman Libánek (SZeŠ Olomouc), vítězem části ekonomické se stal Radek Sedláček (SZeŠ Znojmo).

Ukončení soutěže

Slavnostní vyhodnocení soutěže se uskutečnilo v historických prostorách Rabasovy galerie za účasti starosty města, zástupců krajského úřadu, ministerstva školství, Výkonné rady Asociace, ÚZPI a sponzorů.

Z podkladů Ing. Františka Pazdery, garanta soutěže

Květinová aranžmá na zámcích

Naše památkové objekty představují jedinečné kulturní bohatství. Nevšední atmosféra jejich interiérů již řadu let oslovuje Střední zahradnickou školu v Brně-Bohunicích. Tyto prostory pak pravidelně pracovníci školy v součinnosti se studenty pod vedením vedoucího školního zahradnictví Bohuslava Rabušice za spolupráce s Národním památkovým ústavem, územním pracovištěm Brno, správami jednotlivých hradů a zámků i dalšími institucemi využívají k vytváření pozoruhodných floristických projektů, které se zde těší nevšední pozornosti domácích i zahraničních návštěvníků. Při této práci je pro školu důležitým faktorem i skutečnost, že je to jedna z forem, jak její studenti mohou přímo v praxi realizovat znalosti a dovednosti získané v hodině teorie.

Uměním brněnských zahradníků a jejich spolupracovníků tak vznikají květinová aranžmá jako součásti prohlídkových tras ukazujících možnou symbiózu květiny a historických exponátů, což výrazně ztraktivňuje památkové objekty. Potvrzuje to i letošní školní rok, kdy se brněnští úspěšně představili v četných turisticky významných místech.

Již na začátku se podíleli na realizaci semináře „**Aranžování květin v historickém interiéru**“ určeném pro pracovníky národních památkových ústavů, hradů a zámků z celé České republiky konaném na Státním zámku Telč. Jeho výstupem byla veřejností velmi dobře přijatá výstava květinových aranžmá připomínající románský sloh, gotiku, renesanci, baroko, klasicismus, empír, romantismus i secesi.

V září vytvořili brněnští rovněž atraktivní přehlídku jirín na zámku Rájec nad Svitavou nesoucí název „**Rájecké jiriny**“ a výstavu podzimních druhů ovoce a zeleniny v kombinaci s květinami na hradě Pernštejn „**Podzim na Pernštejně**“. U dalšího projektu – „**Vánoce na zámku Telč**“ – byly nevšedním způsobem ztvárněny ukázky vánočních aranžmá spolu s dobovými ozdobami od počátku 20. stol. do současnosti.

Velmi úspěšně se pak zahradnická škola prezentovala koncem února na zámku Rájec nad Svitavou na výstavě „**Kamélie a křídla motýlů**“, kde spolupracovala na aranžmá keřů kamélií v kombinaci se vzácnými exempláři motýlů, s entomologickými knihami a originálními předměty s motivy motýlů a hmyzu.

V dubnu na Státním zámku Lysice připravili v duchu Velikonoc výstavu „**Jaro v Lysicích**“. Jejich dekorace jarních cibulovin, květin, keřů společně s velikonočními kraslicemi, pomlázkou a pečivem se těšila nevídané pozornosti.

Širokou veřejností byla vysoce kladně ohodnocena květinová vystoupení na zámcích **Slavkov u Brna a Telč**. Slavkovský projekt podal zcela netradičním způsobem obraz květinových aranžmá v současných trendech nejen v symbióze s historickým prostředím památkového objektu, ale také v kombinaci s modely nesoucími se ve znamení nejžádanější džínové módy dnešní mladé generace, které předváděly studentky školy. V Telči zaujalo ztvárnění nadčasových aranžmá z růží ve zdejších sálech a kapli tematicky se vztahujících k vystavovaným exponátům.

Závěr školního roku vyplnili studenti a pracovníci školy realizací výstavy „**Vranovská lilie**“, jejíž náplň představovala ukázky lilí v klasickém stylu historických vazeb na zámku Vranov nad Dyjí.

Výše uváděné akce názorně ukazují, že floristika patří bezesporu k velmi atraktivním zahradnickým odvětvím. Lidé se krásou květiny zabývají prakticky od nepaměti a k naplnění silícího zájmu výrazně pomáhá i naše školství, což potvrzuje svojí iniciativou i Střední zahradnická škola Brno-Bohunice.

Ing. Jiří Ptáček, SZaŠ Brno-Bohunice

Oblíbené jogurty

Všetci dobře víme, aké důležité je mlieko v našej výžive. Mlieko je biologicky hodnotná tekutina a obsahuje všetky zložky potrebné pre ľudský organizmus. Na výrobu jogurtov sa používa zahustené mlieko, ktoré sa pasterizuje pri teplote 95 ° C počas 30 minút. Poznáme rôzne druhy jogurtov napr. biele, ovocné s rôznymi príchuťami, nízko-tučné, strednotučné, atď.

Dňa 31. marca 2004 (streda) sa uskutočnil na SPoŠ – odbor potravinárstvo v Spišskej Novej Vsi tzv. „DEŇ ŽIVOTA“, ktorý sa konal pri príležitosti dvoch významných dní: 22. apríl – Deň Zeme a 21. máj – Svetový deň mlieka.

V tento deň si všetci zamestnanci a študenti školy zakúpili jogurty za symbolické 2 Sk. Je všetkým jasné, že jogurt za 2 Sk sa kúpiť nedá. Zvyšnú finančnú časť hradilo Občianske združenie Amarantus.

Akciu zabezpečovali študenti 2. a 3. ročníka odboru potravinárstvo. Vopred pripravili oznamy do každej triedy a osobne oboznámili svojich spolužiakov i pedagógov o plánovanej akcii. Pripravili zaujímavý paraván a zaranžovali obaly mliečnych produktov firmy Agromilk Sabinov. Aj touto cestou chceme poďakovať spomínanej firme za poskytnuté výrobky.

Akcia sa všetkým páčila i prítomným študentom z Nórska, ktorí boli práve v tomto čase u nás na zahraničnej návšteve.

Vraví sa, ak akcia prebehne úspešne po tretíkrát, stane sa tradíciou. Sme presvedčení, že zvládneme aj ďalšie ročníky a rozšírime klientelu mimo našej školy.

Ing. Jarmila Tatarková
SPoŠ Spišská Nová Ves

SOU zemědělské z Podbořan v Číně

díl třetí

Doprovodný program

Velkým zážitkem pro účastníky Světového poháru středních škol v kopané z podbořanského učiliště byl doprovodný program připravený organizátory turnaje. Již samé slavnostní zahájení ve vyzdobeném přírodním amfiteátru za přítomnosti členů vlády a řady televizních štábů a novinářů, připomínalo malé olympijské hry. Celkový

dojem umocnil nástup družstev, vystoupení sportovních a tanečních skupin, vztyčování vlajek, vypuštění holubů a barevných balónků, slavnostní slib sportovců i závěrečný rej hráčů a účinkujících na ploše amfiteátru.

Do tří večerů byl rozložen kulturní program. V prvním se představily se svými tradicemi a uměním hudební, taneční a sportovní skupiny pořadatelské země, které předváděly

mi výkony nadchly zcela zaplněné divadlo. V následujících dvou večerech byly výstupy domácích prokládány připravenými ukázkami jednotlivých zúčastněných zemí. Naše výprava se představila malou spartakiádou na blšanskou fotbalovou hymnu, spojenou s ukázkou ovládní kopacího míče. Dlouhodobá příprava pod vedením vychovatelek paní Platlové a Svítkové a za odborné asistence slečny Maršalové (LŠU Podbořany) se vyplatila a podle značného zájmu televizních kamer i ohlasu publika patřilo naše vystoupení k nejzdařilejším.

Do doprovodného programu byl zařazen i jednodenní výlet. Kolona 24 autobusů zamířila dopoledne do města se starou tržnicí s typickou čínskou architekturou, vodními kanály, nepříjemným zápachem, spoustou obchůdků se smluvními cenami a občerstvením vyráběným uprostřed proudícího davu lidí z pro nás nepochopitelných a těžko ochutnatelných surovin. Odpoledne nás čekala cesta po čtyřproudové dálnici do 16milionové Šanghaje. Je to město třetího tisíciletí i staré Číny současně. Po cestě k 263 m vy-

soké televizní věži, která slouží i jako vyhlídka na celé město, jsme viděli supermoderní výškové stavby a ruch pravého velkoměsta. Navštívená stará tržnice naopak představovala historii města s četnými obchůdky se spoustou zajímavého zboží, jehož cena se dala usmlouvat na zlomek původní částky. Skutečnosti, že se nám nepodařilo postoupit ze základní skupiny a měli tak jeden den volna, jsme využili k opakovanému podrobnému prozkoumání této tržnice, nákupu dárků a suvenýrů a prohlídce vnějšku fotbalového stadionu s kapacitou pro 80 000 diváků.

Závěrečný ceremoniál s vyhlásováním výsledků byl opět velkolepý. Do paměti se na dlouhou dobu zapsalo bubnování početných skupin hudebníků, tanec barevných draků a taneční a gymnastické dovednosti čínské mládeže. Díky perfektní organizaci, skvělému doprovodnému programu a vzorné péči ze strany čínských pořadatelů byl právem tento Světový pohár hodnocen mezinárodním organizačním výborem jako nejlepší v dosavadní historii.

Ing. Jiří Drápal, SOU Podbořany

Představujeme SOU Želešice

Koncem března se uskutečnilo zasedání redakční rady časopisu Zemědělská škola – Pôdohospodárska škola. Hostitelskou školou nám bylo Střední odborné učiliště Želešice, škola, která se nachází v poklidném prostředí v těsné blízkosti Brna a Modřic. Nabízíme vám malé seznámení se školou a zároveň takto děkujeme řediteli školy panu Ing. Miroslavu Chrástovi, CSc. za zajištění velmi příjemného a zajímavého prostředí pro naše jednání.

Vývoj školy

Historie školy sahá do prvních poválečných let, kdy se zde připravovali chlapci na výkon povolání Opravář

stavebních strojů a zařízení. V 50. letech došlo k zavedení učebního oboru Traktorista – kombajnér a po několika letech Opravář zemědělských strojů. V roce 1978 došlo ke sloučení s SOU Šlapanice. (Šlapanická škola byla za-

ložena v roce 1898 a patřila mezi nejstarší v moravských zemích.)

Během vývoje se měnilo zaměření i název školy od hospodářské, rolnické až po zemědělskou. Ve škole působila také dvouletá mistrovská škola a čtyřletá zemědělská technická škola.

V roce 1989 byla v Želešicích vystavěna moderní škola a dobudován nový domov mládeže. Škola svým vybavením zejména z hlediska názorné výuky patří k nejmodernějším v republice. K 1. červenci 1991 získalo SOU právní subjektivitu, což vedlo ke vzniku SOU jako samostatné příspěvkové organizace. Pod vlivem společenských změn a vzhledem k přesunům na trhu pracovních sil se začala se škola přizpůsobovat tržním podmínkám. Bylo zřejmé, že postupně nastane určitá redukce předimenzované výrobní zemědělské sféry a nárůst sféry služeb a obchodu, což bylo nutné zohlednit při koncipování nových oborů a návrhů jejich osnov.

Nabídka studia

Ve svém vzdělávacím programu má dnešní SOU jeden studijní a čtyři učební obory:

Kuchař, kuchařka (4letý studijní)

Automechanik, Opravář zemědělských strojů, Kuchař, kuchařka, Cukrář – výroba (3leté učební obory)

Pro absolventy základní školy zabezpečuje jak teoretickou, tak i praktickou a mimoškolní výuku žáků. Škola je známá jako jedna z mála vzdělávacích institucí v oblasti středních škol, zabývajících se opomíjenou pedagogickou prací s žáky se specifickými poruchami učení.

V areálu učiliště sídlí **Soukromá střední škola podnikání**, která umožňuje absolventům odborných učilišť studovat a získat úplné střední odborné vzdělání zakončené maturitní zkouškou, a to ve studijních oborech:

Podnikání v oborech obchodu a služeb

Provozní technika

Dvouleté denní nástavbové studium je určeno absolventům učebních oborů se zaměřením na ekonomiku, obchod, služby a strojírenství.

Studium prohlubuje a rozšiřuje odborné znalosti získané v učebním oboru. Absolventi během studia získávají znalosti převážně ekonomicko-administrativní, manažerské, marketingové a jsou připraveni po příslušné praxi vést výrobní, servisní, opravárenský a prodejní úsek, provozy technického zaměření v průmyslu, službách i ve sféře soukromého podnikání. Důraz je kladen i na zvýšení jazykové komunikativních dovedností.

Více informací najdete na: www.souzelesice.cz

Jízdy zručnosti 2004

Vydavatelství Profi Press, s. r. o. pořádá již třetí ročník soutěže Jízda zručnosti pro žáky zemědělských škol a nově i pro zemědělskou veřejnost.

Žák nebo jiný soutěžící se smí zúčastnit pouze jedenkrát, musí vlastnit řidičský průkaz na traktor. Škola se může zúčastnit i vícekrát, ale vždy s jiným soutěžícím. Soutěží se s traktorem značky Zetor s vlekm.

Jízda zručnosti obsahuje následující technické prvky: zastavení na přesnost, pravouhlá nebo levoúhlá zatáčka, zacouvání do garáže, slalom vpřed, lávka, rampa z boku a průjezd zúženým profilem.

První jízdy už se konaly ve dnech 29. 3. – 1. 4. na brněnském Výstavišti (severomoravské kolo, jihomoravské kolo, jízdy zručnosti pro dospělé) v rámci veletrhu Techagro 2004. Spolupřátelatel soutěže byla Střední odborná škola Vyškov.

Další kola, která se uskutečnila nebo připravují:

15. 4. 2004 New Holland oblastní kolo Blatná
Spolupřátelatel je SOU zemědělské Blatná

22. 4. 2004 Massey Ferguson oblastní kolo Cheb
Spolupřátelatel je ISS zemědělsko-manažerská, OU a U Cheb

5. 5. 2004 John Deere oblastní kolo Světlá nad Sázavou
Spolupřátelatel je ISS zemědělská Světlá nad Sázavou

20. 5. 2004 oblastní kolo Hlušice
Spolupřátelatel je SOU Hlušice

Do finále soutěže postupují vždy první čtyři z každého oblastního kola. Finále soutěže proběhne na výstavě Země živitelka 2004.

S výsledky jednotlivých kol vás seznámíme v příštím čísle.

Společenstvo uměleckých kovářů a zámečníků a kovářů – podkovářů Čech, Moravy a Slezska,
hrad Krakovec, Ministerstvo kultury ČR, Hefaistos, s. r. o. Praha-Radotín,
Ústav zemědělských a potravinářských informací Praha

KRAKOVÁNÍ 2004

hrad Krakovec 5. – 6. června

7. setkání uměleckých kovářů a zámečníků a kovářů – podkovářů, které se uskuteční v sobotu 5. a v neděli 6. června v prostorách hradu Krakovce v Čechách v okrese Rakovník

V úvodu připomínáme, že na tomto setkání jde především o kontakty mezi řemeslníky, o výměny názorů a informací. Jako každoročně jsou i letos připraveny odborné přednášky a semináře. Samozřejmostí je osvětový charakter akce ve vztahu k návštěvníkům a prezentace škol, ve kterých se vyučují kovářské učební a studijní obory.

Orientační program letošního Krakování

Sobota 5. června

- 9.00 **Zahájení setkání a odborné soutěže žáků**
- 9.30 **Společná prohlídka expozice** a diskuze k vystaveným žakovským pracím
- 10.00 – 11.00 **Kovářské technologie I.** – spojování materiálů (nýtování, kovářské svařování v ohni)
- 11.00 – 12.30 **Prezentace škol a vzdělávacích programů**
- 13.30 – 14.00 **Kovářské technologie II.** – damascénské materiály: přednáška předního archeologa železa
prof. Radomíra Pleinera
- 14.30 – 15.30 **Kovářské technologie II.** – damascénské kování: ukázky práce s odborným výkladem
(Josef Hruška a Petr Kavan)
- 15.30 – 16.00 **Související technologie** – kovotlačitelství: úvod do oboru (Jiří Louša)
- 16.00 – 17.00 **Společná prohlídka expozice** a diskuze ke kování plastik
- 19.00 **Kovářské společenstvo** – přátelské posezení v zahradě

Neděle 6. června

- 9.00 **Zahájení práce na kováččinách**
- 10.00 – 11.00 **Figurální výzdoba v umělekořemeslné tvorbě** – přednáška s obrazovým doprovodem
(PhDr. Jan Mohr)
- 11.00 **Podkovářské technologie – prezentace podkovářství a podkování koní**
(Zdeněk Vítek, Jiří Piskáček)
- Kovářské technologie III.** – ukázka postupu kování plastiky (umělecký kovář Pavel Révay)
- 12.00 **Vyhlášení výsledků soutěže žáků a předání cen**
- 16.00 **Zakončení setkání**

Za organizátory setkání:

Ing. Šimon Vondruška, Vondroušova 1217/32, 163 00 Praha 6-Řepy
(603 314 775)

Kalendář kovářských akcí ve II. čtvrtletí roku 2004

10. až 14. května

Kresba (A. Habermann)

Týdenní kurz, kurzovné 7000 Kč, pořádá Kovářské studio HEFAISTON na hradě Helfštýně.

Info: tel.: 581 797 039, e-mail: helfstyn@volny.cz

15. května

13. Hamernický den v Dobřívě

Od 9.00 hodin výstava a předvádění práce uměleckých kovářů, platněřů a zbrojířů v areálu technické památky vodního hamru v Dobřívě (8 km jižně od Rokycan).

V rámci akce se uskuteční též třetí ročník soutěže „Dobřívský cvoček“ pro žáky kovářských oborů.

Info: Bc. Radka Červená, Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech, nám. J. Urbana 141/1
337 01 Rokycany, tel.: 371 722 160, fax: 371 723 548
e-mail: muzeumro@proactive.cz

17. až 21. května

Damascénské kování (A. Haberman, H. Utzmann)

Týdenní kurz, kurzovné 7000 Kč, pořádá Kovářské studio HEFAISTON na hradě Helfštýně.

Info: tel.: 581 797 039, e-mail: helfstyn@volny.cz

24. května až 4. června

Náradí (A. Habermann)

Dvoutýdenní kurz, kurzovné 14 000 Kč, pořádá Kovářské studio HEFAISTON na hradě Helfštýně.

Info: tel.: 581 797 039, e-mail: helfstyn@volny.cz

5. až 6. června

Krakování 2004

7. setkání kovářů, podkovářů a uměleckých kovářů na hradě Krakovci, Středočeský kraj (vzdušnou čarou 10 km jihozápadně od města Rakovník). V rámci akce se uskuteční druhý ročník soutěže žáků kovářských oborů a prezentace škol a vzdělávacích programů kovářských oborů.

Info: Ing. Šimon Vondruška, mobil: 603 314 775
tel.: 227 010 433

e-mail: vondruska@uzpi.cz, simon.vondruska@volny.cz

18. až 20. června

FERRACULUM 2004

Setkání příznivců kovářského řemesla v rakouském Ybbsitz. Z Brna do Ybbsitzu přes Mikulov – Vídeň – St. Polten cca 270km. Z Prahy do Ybbsitzu přes Tábor – Č. Budějovice – Linz – Amstetten, asi 340km.

Info: Schmiedezentrum Ybbsitz (Marktgemeinde Ybbsitz), Fr. Susanne Reisinger, Markt 1, A-3341 Ybbsitz
tel. 0043 7443/86601-14, Fax DW 60
e-mail: schmiedezentrum@ybbsitz.at

25. až 27. června

Brtnické kovadliny 2004

3. mezinárodní setkání uměleckých kovářů na zámku v Brtnici u Jihlavy.

Info: <http://www.brtnice.cz>

Ing. Šimon Vondruška, ÚZPI, Praha

Nové publikace ÚZPI naleznete v elektronickém knihkupectví na

www.agronavigator.cz

LANZ BULLDOG

Konstrukce traktoru světoznámé značky je spojena se třemi jmény; a to Fritz Huberem, konstruktérem, Heinrichem Lanzem, továrníkem a John Deere, také továrníkem a později jeho synem, Karlem Deere. Všechny motory firmy Bulldog, konstrukcí polodieselové a plně dieselové, pocházejí z konstrukční dílny Ing. Fritze Hubera, který poprvé zabudoval do rámu traktoru motor se žárovou hlavou.

Fritz Huber se narodil 8. března 1881 ve Wasserburgu nad Innem v Horním Bavorsku, kde také vyrůstal. Vystudoval střední průmyslovou školu a potom vysokou školu v Mnichově, kterou ukončil v roce 1903 s titulem inženýr. Vystřídal četná místa v tuzemsku i zahraničí. Všechna souvisela s prací motorů s pohonem na lehký a těžký olej. V souvislosti s touto prací poznal také konstrukční vlastnosti motorů se žhavenou hlavou. Ty později ovlivnily jeho životní dráhu.

Heinrich Lanz vyráběl ve své továrně v Mannheimu v Německu motory a mlátičky už od roku 1859. S Deereovým synem Karlem se setkal v r. 1902, když navštívil Spojené státy americké. V r. 1911 postavil svůj první stylový „Landbau-motor“, což byl výkonný motor pro těžké práce v terénu. Tyto modely začal ihned vyvážet do Ruska. Nápor první světové války exporty vyloučil a Lanz se specializoval na válečnou výrobu vzducholodí a letadel.

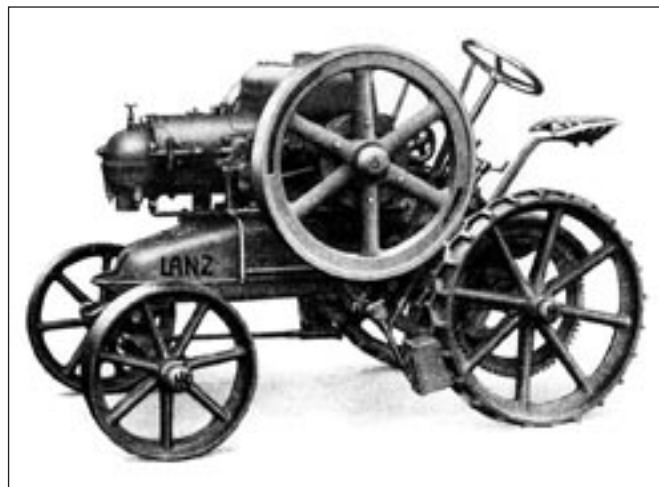
Dne 20. září 1916 nastoupil Huber u firmy Lanz v Mannheimu, kde opět ukázal své veliké zálibení v jednoválcovém motoru se žhavenou hlavou. Pro vlakovou soupravu vypracoval návrh na jednoválcový benzinový motor. První konstrukční varianta byla žhavený motor s proti pístem. Jeden zdvih motoru byl v klidové poloze. Pro práce v zemědělství se nehodil kvůli velké hybnosti a komplikovanosti konstrukce. Huber velice rychle poznal, že motor pro zemědělské stroje nemůže být jednoválcový. Další jeho konstrukční práce byly přerušeny válkou a válečnými úkoly. Účastnil se konstrukce zemědělské frézy a v září r. 1919 spatřil světlo světa těžký a třesoucí se cestovní motor.

Vedení firmy Lanz mezitím úplně zapomnělo, že má v zahradě továrny motor s jednoválcovou žhavenou hlavou. Ten byl později se zbytkem válečného arzenálu sešrotován. Huber si přál vyrobit motor a měl jasnou představu o své práci. Po osobní rozpravě s tehdejšími správci dr. Heinri-

chem Lanzem a jeho synem Karlem založili firmu, ve které dostal „zelenou“ pro svoje plány s výrobou motoru se žhavenou hlavou. Karl vedl od r. 1921 konstrukční oddělení vývoje nového zemědělského traktoru, legendárního Bulldoga. Bulldog navržený Huberem, byl prvním motorem na světě se žárovou hlavou. Při startování motoru se na misce pod hlavou motoru zapalovala trocha nafty pro její zahřátí. Do ohřáté hlavy motoru se pak vstříklo palivo a motor se zažehl. Počátkem r. 1921 vyšly z Lanzovy továrny tři prototypy motorů. Pro tvar válcové formy byl výrobek pojmenován Bulldog. O jeho výrobu se pokoušely i další firmy, výroba však byla v té době velmi komplikovaná. Závažnost výkonu byla mnohem větší, než se zdálo a kromě toho žádáný z výrobců nedokázal u chodu motoru překlenout jeho klidovou polohu. Spotřeba pohonných látek ve srovnání s konkurenčním Ottovým motorem byla nepatrná.

Zařízení žhavené hlavy Huberova motoru bylo lehčí a ve svojí spotřebě šetrnější. Huber věnoval veškerou svoji pracovní energii jen motoru. Nesplnilo se mu sice všechno, ale konstrukce jeho motoru už byla dokončena. V odborném světě se hovořilo jen „o Huberově motoru“. Zatím co začínala druhá světová válka, Huber oslavil 20. září 1941 jubilejních 25 let pracovní činnosti u firmy Lanz. O rok později, v r. 1942, ve svých 61 letech po těžké nemoci zemřel. Následníkem byl jeho spolupracovník vrchní inženýr Anton Lantz, který do firmy přišel v r. 1921 na „Bulldogovy narozeniny“ a dlouhá léta byl Huberovou pravou rukou.

V průběhu II. světové války Lanz postavil více než 100 000 kusů Bulldogů a těšil se více než z 40 % prodeje veš-

LANZ BULLDOG typ 12 PS, výrobce Heinrich Lanz, Mannheim

kerých traktorů v Německu. Firma Deutz byla jako druhá a zároveň jako vynikající konkurent.

Druhá světová válka byla pro technický vývoj i obchod pohromou. Většina mannheimských továren byla zničena bombardováním v letech 1944 a 1945. Ještě v r. 1956 sešel z Lanzovy výrobní linky 200 000 Bulldog. Poté Lanzovu továrnu koupila firma Deere. O dva roky později měl vyrobený Bulldog modrou a oranžovou identifikační barvu a John Deere si vybral pro výrobu svého traktoru barevnou kombinaci zelené a žluté barvy. V r. 1960 byly představeny první dva modely John Deere-Lanz traktorů typu „300“ a „500“. V rozmezí let 1962 a 1965 byly vyráběny modely typů „100“ a „700“.

V r. 1966 byla celá mannheimská výrobní linka modernizovaná. V Německu vyrobené modely nesly ještě na štítku název se jménem „John Deere-Lanz“, ale jméno Lanz bylo nakonec použito i pro další trhy. Např. v letech 1956 a 1963 spatřila světlo světa i řada Bulldogů ze španělské výrobní linky z továrny v Getafe. Výrobní linka Lanz Iberica používala zelenou barvu až po r. 1961. První Deerovy navržené traktory vyjízděly z výrobní linky v r. 1963.

Dnes továrna v Mannheimu nese název John Deere, továrna na výrobu traktorů.

Ing. Petr Novák, CSc., MZe ČR

Nedoceněný pedagogický odkaz

Antonín Emanuel Komers

V prosinci loňského roku uplynulo 110 let od úmrtí a letošního června 190 let od narození tvůrce našeho zemědělského školství „nového věku“ Antonína Emanuela Komerse (narozen 13.VI.1814, zemřel 18.XII. 1893).

Sám, jak se vyjádřil, považoval za „čest, zároveň i radost zúčastnit se spolu s ctěnými členy Vlastenecko-hospodářské společnosti zakládání oněch dvou rolnických škol“. Nebyly to však jen zmíněné dvě rolnické školy v Libverdě a v Rabyni, bylo to mnohem, mnohem víc. Karel Milan Lambl (1823–884), charakterizuje Komersovy zásluhy o hospodářské vyučování jako „korunu veškerého jeho snažení při všech bezpočetných úkonech vrchní správy hospodářské“ (1863).

Osudová volba

A. E. Komers, rodák z Humpolce, po absolvování šesti-třídního gymnázia v Jihlavě a po dvou letech praxe v rodném kraji se ve svých 19 letech dostává do služeb Thun-Hohensteinů. Jak se později ukázalo, byla to pro něho osudová volba. František Antonín Thun-Hohenstein (1786–1873) mu umožňuje studium na tehdy slavné zemědělské akademii v Hohenheimu (u Stuttgartu ve Württembersku). Po dvouletém pobytu se na podzim r. 1838 vrací zpět do Děčína. V následujícím roce je pověřen správou dvora Slavětín u Loun při současném plnění funkce tajemníka Františka Thuna, nejstaršího syna majitele děčínského panství. Rok na to je jmenován hospodářským ředitelem celého peruckého statku a od 1. dubna 1844 se stává centrálním ředitelem všech panství hraběte Thuna, což reprezentovalo kolem 21 000 ha a 28 000 poddaných.

Vedle vedení thunovských panství zasahoval A. E. Komers postupně i do správy jiných. Od r. 1856 převzal vrchní řízení celého panství hraběte Jindřicha Chotka, r. 1859 se ujal reorganizace velkostatků hraběte Buquoye v jižních Čechách, v r. 1867 převzal vrchní správu velkostatku Choltice na Pardubicku. 1. ledna 1869 ho kníže Fürstenberg jmenoval hospodářským radou a šéfem centrálního ředitelství svého panství, brzy nato převzal ještě ředitelství rozsáhlého panství hraběte Romana Sanguszko ve Volyňské gubernii v Rusku.

Všestranná služba pokroku

Své životní poslání viděl v odborné činnosti, ve všestranné službě pokroku. Poznal zemědělství všech nejvyspělejších zemí Evropy, udržoval pravidelné kontakty s řadou významných domácích i zahraničních odborníků, stal se uznávanou autoritou. Politické činnosti se sice nemínil věnovat, nicméně rodné město ho 17. ledna 1849 poctilo tím, že po abdikaci Karla Havlíčka Borovského ho zvolilo za poslance říšského sněmu.

Ačkoliv Komers pracoval převážně v německém prostředí, neodcizil se svému původu. Dokladů je řada, výmluvný je kupříkladu jeho dopis právě K. H. Borovskému ze dne 20. ledna 1849, v němž ho žádá o schůzku v souvislosti se svým zvolením do sněmu. Svůj dopis končí slovy: „...Rád bych s Vámi pohovořil o důležitých věcech. Že se co Váš nástupce (ačkoliv bez Vaší výtečné schopnosti) – též k naší straně připojím, co udatný federalista, Čech tělem i duší a jako takový vlast a národ milující – není zapotřebí dnes vykládat.“

Základy zemědělského školství

Komersův pedagogický literární odkaz u nás nemá obdoby. Odvážně čelí neznalosti, nepochopení i zlé vůli. Nabízí přesvědčivé myšlenky, promyšlené koncepce, jejichž cena je o to vyšší, že byly formulovány v samém začátku vývoje této školské oblasti. Podstatným způsobem přispěl k položení spolehlivých základů, na nichž se postupně naše zemědělské školství dopracovalo prestižního postavení.

V r. 1844, ve svých třiceti letech, podává Vlastenecko-hospodářské společnosti dobrozdání nazvané Gutachten des Verfassers über die Errichtung der landwirtschaftlichen Lehranstalt. („... Vzhledem k tomu, že se i mně dostalo nabídky, podjal jsem se této práce tím raději, protože idea je aktuální, všeobecně užitečná a lichotilo mi, že jsem mohl pro tuto práci použít i vlastních zkušeností.“) Jedná se sice o drobný (celkem 56 stran s obsahem i souhrnem), ale neobyčejně hutný spis. Je to do detailu propracovaný komplexní návrh dvou kategorií zemědělských škol, vyššího učiliště pro hospodářské úředníky a nižšího pro rolníky.

Nezbytnost odborného vzdělání

Komers vychází z přesvědčení, že výkonný zemědělec už v té době nemůže vystačit s pouhou empirií. Nezbytností se stává odborné vzdělání, které přináší užitek „nejen jemu samotnému, ale daleko více užítku přináší celé vlasti.“ To není jen jeho zkušenostmi potvrzený osobní názor, „to pochopily vlády mnoha zemí a toto odborné vzdělání podporují různými prostředky a obětmi“.

Při budování zemědělského školství nelze mechanicky přebírat cizí vzory, je třeba respektovat domácí poměry. „To nám ovšem nebrání využít nasbíraných zkušeností jiných podle hesla, kdo využívá zkušeností jiných, obohacuje vlastní bez námahy a nákladů...“

Cílem školy nemůže být jen rozšíření vědomostí žáků, ale „oživení jejich duševních sil k vlastní ušlechtilé, lidem důstojné činnosti“. Škola zemědělská má ještě specifický úkol navíc, musí dovést své chovance k přesvědčení, „že působení mezi venkovským lidem, styk s přírodou, studium tajemství přírody jim přináší nejčistší radost“.

Bez určitých podmínek nelze ale naplnit cíle školy. Patří k nim: způsobit učitel, přiměřené předběžné vzdělání chovanců, účelný, náležitě skloubený obsah výuky, potřebné vybavení školy, optimální učební postupy. Další, snad nejdůležitější podmínkou je odpovídající atmosféra ve škole, řečeno slovy Komersovými, der gute Geist. („Přesvědčil jsem se, že výsledky některých zahraničních škol proto jsou

limitované, že kolektivní duch mezi chovanci neodpovídá účelu a buď se zvrhne k buršíkóznímu studentskému tónu, nebo naopak k pedantskému, každou vlastní činnost potlačujícímu triviálnímu tónu...“). Takovýto „duch a tón školy“, jak mu Komers rozumí, „nenechá se docílit ani přísností školního řádu, ani naprostou nevázaností, která se tak ráda nazývá svobodou, ale dá se získat a udržet plným pochopením vysokého účelu učiliště“ ze strany všech zúčastněných. Čím více mezi studenty zdomácní tato „touha po vědění a mravnosti, tím méně nátlaku bude třeba ze strany představených...“.

Vedle těchto základních úvah se Komers v uvedeném spisu podrobně zabývá organizačními, ekonomickými, obsahovými i pedagogickými otázkami obou navrhovaných učilišť. Podle Reicha (1937) „je to první spis a školský program v naší literatuře, který tak soustavně a jasně osvětluje potřebu zemědělského vzdělání a zakládání odborných škol“.

Nešetřit na vzdělání

Spisem Beitrag zur Lösung der Frage über die Errichtung eines landwirtschaftlichen Institutes in Böhmen z března r. 1848 reagoval – nekompromisně silou pádných argumentů – na návrh, jež k problematice budování zemědělských škol tehdy Vlastenecko-hospodářská společnost dostala. („Přesvědčení, že jest povinností každého přítele vlasti přispět při takovéto důležité příležitosti podle svých sil k vyjasnění názorů, přimělo mě k potlačení nedůvěry ve vlastní síly a svůj názor veřejnému posouzení nabídnout, a to tím více, neboť projekt předložený vysokým stavům byl pojat nesprávně.“)

Podrobně analyzuje zmíněný návrh, který pod pláštíkem úsporného řešení doporučuje podle jeho názoru řešení povrchní, polovičaté. „Zřejmě nebylo úmyslem Stavů ušetřením několika tisíc dosažení tak skutečně vysokodůležitého cíle zmrzačit nebo dosáhnout cíle jen slovy.“ Tolik žádoucí pokrok v zemědělství může zajistit jedině systematické, hluboké vzdělávání na úrovni doby. „Diletantismus, povrchnost je nesmírně na škodu!“ Zemědělství má také plné právo na kvalitní vzdělání, neboť na ně vždy významně přispívalo a přispívá. („Mezi tím, co obyvatel města používal ke svému vzdělání vyšších učebních ústavů, na které vesničan svůj poctivý příspěvek platil, obmezen byl tento na vesnické, obyčejně velmi chatrné školní vyučování...“)

Pro Komerse je nepřijatelné „šetřit“ například tím, že by výuku zajišťovali hospodářští úředníci a nad nimi měl dohled dobře placený inspektor. („Věřím, že se nemýlím, ale toto vymezení povede velmi brzy k tomu, že činnost

inspektora se redukuje na nulu, nebo na kolise s důsledným hospodářským ředitelem, což pochopitelně nebude prospívat celkové úrovni zařízení.“) Podle něho škola jednoznačně vyžaduje interní učitele „s oddaností k učebním povinnostem jako životnímu úkolu“, rozhodující řídící a kontrolní role přísluší znalému a schopnému řediteli.

Skloubení teorie s praxí

Náplní výuky musí být nejen to, co vyžaduje „průmyslně řízené hospodářství“, ale i to, co vyžaduje „skutečný život vůbec“. Pro zemědělskou školu je zcela zásadní požadavek optimálního skloubení teorie s praxí. („Harmonické čili shodné spojení theorie s praxí na rolnické škole platí nám za svítlnu, která učence bezpečně a šťastně vésti má a v něm pud ku mravnému praktickému pokroku zachovati musí...“) Absolvent, který náležitě nezvládne potřebné úkony, bude je ve své pozdější činnosti obcházet, což vytváří podhoubí i pro jeho charakterové deformace. Nepřijatelné pro Komerse tedy bylo navrhované oddělení teoretických studií a praktického výcviku, stejně jako jakékoliv oddělování jiných vyučovacích předmětů. Především učitel hospodářství musí tuto „organickou celistvost všech nauk všestranně dokázati“.

Komers ve všech svých pedagogických spisech klade vysoké nároky na vybavení školy, na učitele, ale i na chovance. Zájemci o přijetí musí být na takové úrovni, aby byli schopni a ochotni akceptovat cíle školy. „Nic nemůže úspěchu zemědělského učiliště a důvěře venkova více škoditi, jako shovívavost v požadavcích na odpovídající předběžné vzdělání...“ Kromě předběžného vzdělání a praxe by ale uchazeči měli přicházet také s ujasněným cílem jejich pobytu na škole. Z tohoto důvodu je žádoucí přijímací zkouška „aby nevyhovující zájemce bylo možno nekompromisně odmítnout“!

Motivem všech těchto návrhů je, jak Komers zdůrazňuje, výchova té nejproduktivnější zemědělské inteligence, která výrazně rozhoduje o bohatství a blahobytu národa a je také hodna náležité podpory a ochrany.

Více zemědělských škol

Základy organizace libverdské a rabínské školy shrnul v publikaci *Über Einführung der Ackerbauschulen in Böhmen*, která vyšla v r. 1851. („Tyto listy mají shrnout myšlenky tak říkajíc na cestu těmto novým školám, aby veřejnost porozuměla jejich užitku, dále má vyložit zásady jejich založení a využití v oblasti našeho zemědělství.“)

V témže roce vydává další pozoruhodnou publikaci *Über landwirtschaftliche Unterrichtsanstalten in Böhmen*, která

záhy vyšla také v českém překladu Karla Milana Lambly pod názvem *O zavedení učilišť hospodářských v Čechách*. Opírá se o první zkušenosti prvních rolnických škol a chce inspirovat k rozšíření zemědělského školského vzdělávání u nás. „Stojíme sice teprve na začátku činu, neboť rozmnožení podobných ústavů na 8 – 10 v Čechách jest nevyhnutelně potřebné; kdo má srdce pro naši vlast a rolníka našeho, pro čest, štěstí a rozkvět naší krásné země, pro pokrok nejdůležitější živnosti, bude hleděti, aby z tohoto semene statný vyrostl strom, hojného nabylo se ovoce...“

Na podkladě své přednášky na XVII. sjezdu německých rolníků a lesníků v Praze v r. 1856 vydal Komers další zajímavý spis *Betrachtung über landwirtschaftliche Unterrichtsfrage und die landwirtschaftliche Lehranstalt in Tetschen-Liebverd mit Skizzen aus der Güter-Verwaltung in Böhmen*, který nejen shrnuje bohaté znalosti z evropského zemědělského školství, ale také, jak z titulu patrno, těží z dosavadních libverdských zkušeností, a to jak v oblasti teoretické tak i praktické výuky. „Kdyby pochopil se význam škol, pak by se ve všech zemích uznalo, že náklad na tyto ústavy není nic jiného, než kapitál vložený proti nejbohatším úrokům...“

Posledním jeho spisem s tematikou zemědělského školského vzdělávání je *Návrh na zřízení hospodářského oddělení při nižší reálce o třech třídách z roku 1861*, který byl psán česky a představuje kompletní program zemědělské výuky na zmíněném typu škol.

Komers oceňuje, že na reálkách „potřeby hospodářství uznání došly“, ovšem „hospodářská oddělení“ reálce nelze přeceňovat, jsou to vlastně jen užitečné hospodářské kurzy. Pro výkonného zemědělce je nezbytné „důkladné poznání zákonů přírodních, které v oboru jeho působí, jakož i schopnost poznanych těchto zákonů úspěšně upotřebiti s uvážením rozmanitých poměrů půdy, podnebí a jiných vlivů; jedná se tedy u hospodáře o vyšší jakýsi stupeň samostatné činnosti duševní“. Takto lze zemědělce připravit jen na „vlastní hospodářské škole oborové“.

Odkaz i pro současnost

Těchto šest spisů vydaných v rozmezí 17 let (1844–1861) představuje u nás v dané oblasti ojedinělý literární odkaz. Bohužel v ucelené podobě nebyl nikdy publikován. Stále platí ale to, co o něm v r. 1937 napsal tehdejší šéf našeho zemědělského školství Dr. E. Reich (1885–1943): „Dobrý výběr z těchto prací vykonal by i dnes mnoho prospěšného a byl by překvapením i pro naše odborníky osvětové práce“.

Ing. Josef Rozman, CSc., Moravská Třebová

ÚZPI PRAHA

47816
ISSN 0044-3875

První číslo časopisu Zemědělská škola vyšlo v r. 1936. Časopis byl nejdříve volnou přílohou měsíčníku Zemědělský pokrok, brzy ale začal vycházet samostatně. V r. 1991 jeho vydávání převzaly zemědělské školy (všech stupňů) a některé vzdělávací instituce. I po rozdělení Československa zůstává časopis společným pojítkem zemědělského školství v České republice a ve Slovenské republice.

Od školního roku 2002/2003 se dohodl dosavadní vydavatel – Sdružení zemědělských, lesnických a potravinářských škol, rybářské školy a školních hospodářství – s Ústavem zemědělských a potravinářských informací Praha o poskytnutí práva vydávat časopis a používat titul Zemědělská škola – Pôdohospodárska škola. Vydávání časopisu se tak vrací do prostorů, odkud před 66 lety vyšlo první číslo Zemědělské školy, a kde také v tehdejších „Domě Zemědělské osvěty“ sídlila redakce.

Časopis je určen pedagogickým pracovníkům i studentům, výzkumným a odborným pracovníkům, všem organizacím zabývajícím se zemědělským školstvím a vzděláváním i jednotlivcům působícím v oblasti tohoto zájmu.

**AGROINŠTITÚT
NITRA**

Zveme vás ...

5. května

Oblastní kolo Jízdy zručnosti spolupořádá Integrovaná střední škola zemědělská Světlá nad Sázavou

8. května

24. ročník jezdeckých závodů o Hliněný pohár a 5. ročník dne zemědělské školy pořádá Střední zemědělská škola Lanškroun

13. a 14. května

Národní výstava hospodářských zvířat v Litomyšli spojená se soutěží družstev zemědělských škol

15. května

13. Hamernický den v Dobřívě

Výstava a předvádění práce uměleckých kovářů, platnéřů a zbrojířů v areálu technické památky vodního hamru v Dobřívě a třetí ročník soutěže „Dobřívský cvoček“ pro žáky kovářských oborů.

20. května

Oblastní kolo Jízdy zručnosti spolupořádá Střední odborné učiliště Hlušice

Časopis vydávají

Ústav zemědělských a potravinářských informací, Slezská 7, 120 56 Praha 2
Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZPI, Slezská 7, 120 56 Praha 2

tel.: 227 010 439, fax: 227 010 119, e-mail: krajickova@uzpi.cz

Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

tel., fax: 037/791 02 24, e-mail: palenikova@agroinstitut.sk

Redaktorka: Ing. Gabriela Páleníková

www.agronavigator.cz

Časopis vychází desetkrát ročně (září – červen), cena jednoho výtisku je 15 Kč,
roční předplatné 150 Kč

Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách
Sazba a tisk ÚZPI Praha

Autorem ilustrace na obálce je Ing. Mírko Hrabě, SZeŠ Humpolec

Redakční rada

Ing. Jaromír Beneš, Školní statek Opava;
PhDr. Zuzana Burdanová, MP SR Bratislava;
Ing. Igor Drobny, PhD., SZÁŠ Piešťany;
PhDr. Radmila Dytrtová, CSc., KP ČZU Praha;
Ing. Ludmila Gočálová, MZe ČR; Ing. Zorka Husová, NÚOV Praha; Ing. Ivan Jung, CSc., Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora; Ing. Břetislav Kábele, SOŠ České Budějovice; Ing. Jan Kot, ISŠ Cheb; Ing. Ludmila Kováčiková, Agroinštitút Nitra; PhDr. Dana Linhartová, CSc., ÚHV PEF MZLU Brno; Ing. Josef Matoušek, MZe ČR; Ing. Mária Múdra, ZSSP Rakovice; doc. Ing. Milan Slavík, CSc., KP ČZU Praha; PhDr. Pavel Sýkora, MZe ČR